

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 98/71/EF

af 13. oktober 1998

om retlig beskyttelse af mønstre

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det
Europæiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽²⁾,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 189
B ⁽³⁾, på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 29.
juli 1998, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ifølge traktaten har Fællesskabet bl.a. som mål at skabe grundlag for en stadig snævrere sammenslutning mellem de europæiske folk, at fremme snævrere forbindelser mellem Fællesskabets medlemsstater, samt gennem fælles handling at sikre økonomiske og sociale fremskridt for Fællesskabets lande ved at fjerne de skranker, der deler Europa; med henblik herpå indeholder traktaten bestemmelser om oprettelse af et indre marked, der er kendetegnet ved fjernelse af hindringerne for de frie varebevægelser, og om gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for det indre marked ikke forvrides; en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om retlig beskyttelse af mønstre vil fremme disse mål;
- (2) den forskellige retlige beskyttelse af mønstre i medlemsstaternes lovgivning indvirker direkte på etableringen af det indre marked og på dets funktion, hvad angår varer, der omfatter mønstre; sådanne forskelle kan forvride konkurrencen inden for det indre marked;
- (3) for at det indre marked kan fungere korrekt, er det derfor nødvendigt at sikre indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af mønstre;
- (4) i denne forbindelse er det vigtigt at holde sig for øje, hvilke løsninger og fordele, en EF-mønsterordning vil medføre for virksomheder, der ønsker at erhverve mønsterrettigheder;
- (5) det er ikke nødvendigt at gennemføre en fuldstændig harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om mønstre, idet det vil være tilstrækkeligt, at harmoniseringen begrænses til de nationale retsregler, som mest direkte indvirker på det indre markeds funktion; bestemmelser om sanktioner, retsmidler og håndhævelse bør fastsættes nationalt; målene for en sådan begrænset harmonisering kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne enkeltvis;
- (6) medlemsstaterne bør derfor stadig frit kunne fastsætte de proceduremæssige bestemmelser om registrering og fornyelse af mønsterrettigheder og om disses ugyldighed samt bestemmelser om retsvirkningerne af en sådan ugyldighed;
- (7) dette direktiv er ikke til hinder for, at der på mønstre anvendes national lovgivning eller fællesskabsret, der giver en anden beskyttelse end den, der opnås ved registrering eller offentliggørelse som mønster, f.eks. lovgivning om ikke-registrerede mønsterrettigheder, varemærker, patenter og brugsmodeller, samt lovgivningen om markedsføring eller civilretligt ansvar;
- (8) så længe ophavsretslovene ikke er harmoniseret, er det vigtigt at fastslå princippet om kumulativ beskyttelse i henhold til lovgivningen om registrerede mønstres beskyttelse og i henhold til ophavsretslovgivningen, hvorimod det overlades til medlemsstaterne at fastsætte omfanget af den ophavsretlige beskyttelse og betingelserne for at opnå en sådan beskyttelse;

⁽¹⁾ EFT C 345 af 23. 12. 1993, s. 14, og EFT C 142 af 14. 5. 1996, s. 7.

⁽²⁾ EFT C 388 af 31. 12. 1994, s. 9, og EFT C 110 af 2. 5. 1995, s. 12.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 12. oktober 1995 (EFT C 287 af 30. 10. 1995, s. 157), Rådets fælles holdning af 17. juni 1997 (EFT C 237 af 4. 8. 1997, s. 1) og Europa-Parlamentets afgørelse af 22. oktober 1997 (EFT C 339 af 10. 11. 1997, s. 52). Europa-Parlamentets afgørelse af 15. september 1998. Rådets afgørelse af 24. september 1998.

(9) virkeliggørelsen af målene for det indre marked forudsætter, at betingelserne for opnåelse af en registreret mønsterret er identiske i alle medlemsstater; med henblik herpå er det nødvendigt at have en ensartet definition af begrebet mønster og af de krav til nyhed og individuel karakter, som registrerede mønstre skal opfylde;

- (10) for at fremme de frie varebevægelser er det vigtigt at knæsette princippet om, at registrerede mønsterrettigheder giver rettighedshaveren ens beskyttelse i alle medlemsstater;
- (11) rettighedshaveren opnår ved registrering beskyttelse af de mønsterelementer i et produkt eller en del af et produkt, som synligt fremgår af ansøgningen og gøres offentligt tilgængelige ved bekendtgørelse eller ved adgang til den relevante sagsakt;
- (12) beskyttelsen bør ikke udvides til at omfatte komponenter, der ikke er synlige under normal brug af et produkt, eller elementer af en komponent, som ikke er synlige, når komponenten er monteret, eller elementer, som ikke i sig selv ville opfylde kravene til nyhed og individuel karakter; de elementer af et mønster, der af disse grunde er udelukket fra beskyttelse, bør ikke få indflydelse på vurderingen af, om andre elementer af mønstret opfylder kravene til beskyttelse;
- (13) et mønsters individuelle karakter bør vurderes ud fra, om det helhedsindtryk, den informerede bruger får ved betragtning af mønstret, klart adskiller sig fra helhedsindtrykket af den allerede eksisterende formgivning, idet der tages hensyn til arten af det produkt, som mønstret finder anvendelse på eller indgår i, og navnlig hvilken industrigren produktet tilhører, samt den grad af frihed, frembringeren har haft ved udviklingen af mønstret;
- (14) teknisk innovation må ikke vanskeliggøres ved mønsterbeskyttelse af elementer, der alene er bestemt af en teknisk funktion; men dette må selv sagt ikke medføre, at et mønster skal have æstetisk karakter; ligeledes må kompatibilitet mellem produkter af forskelligt fabrikat ikke hindres ved, at beskyttelsen udvides til at gælde for mekaniske sammenkoblingers mønstre; de elementer af et mønster, der af disse grunde er udelukket fra beskyttelse, bør ikke få indflydelse på vurderingen af, om andre elementer af mønstret opfylder kravene til beskyttelse;
- (15) mekaniske sammenkoblinger i modulopbyggede produkter kan dog udgøre et vigtigt element i de innovative karakteristika ved modulopbyggede produkter og repræsentere et vigtigt markedsføringsaktiv, og de bør derfor kunne beskyttes;
- (16) der kan ikke erhverves mønsterret til et mønster, som strider mod offentlig orden eller sædelighed;
- dette direktiv indebærer ikke en harmonisering af begreberne offentlig orden og sædelighed i de enkelte medlemsstater;
- (17) for at det indre marked kan fungere korrekt, er det afgørende at fastsætte en ensartet beskyttelsestid i forbindelse med registrerede mønsterrettigheder;
- (18) dette direktivs bestemmelser berører ikke anvendelsen af konkurrencereglerne i traktatens artikel 85 og 86;
- (19) for en række industrisektorer er det afgørende, at dette direktiv vedtages meget snart; på nuværende tidspunkt er det ikke muligt at foretage en fuldstændig indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om brug af beskyttede mønstre til reparation af sammensatte produkter, således at de atter får deres oprindelige udseende, når det produkt, som mønstret finder anvendelse på eller indgår i, udgør en komponent af et sammensat produkt, hvis udseende det beskyttede mønster er afhængigt af; det forhold, at der ikke sker en fuldstændig indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om brug af beskyttede mønstre til reparation af sammensatte produkter, bør ikke hindre, at der sker en indbyrdes tilnærmelse af de andre bestemmelser i medlemsstaternes mønsterlovgivning, der mest direkte indvirker på det indre markedes funktion; medlemsstaterne bør derfor i mellemtiden opretholde bestemmelser, som er i overensstemmelse med traktaten og vedrører brug af mønstret for en komponent, der anvendes til reparation af et sammensat produkt, således at det atter får sit oprindelige udseende; såfremt de indfører nye bestemmelser vedrørende en sådan brug, bør disse kun have til formål at liberalisere markedet for sådanne komponenter; de medlemsstater, der på datoen for dette direktivs ikrafttræden ikke har bestemmelser om beskyttelse af mønstre for komponenter, er ikke forpligtet til at indføre registrering af mønstre for sådanne komponenter; tre år efter gennemførelsesdatoen bør Kommissionen forelægge en analyse af de konsekvenser, bestemmelserne i dette direktiv har haft for Fællesskabets industri, forbrugerne, konkurrencen og det indre markedes funktion; analysen bør med hensyn til komponenter af sammensatte produkter omfatte overvejelser om harmonisering baseret på forskellige muligheder, herunder et system med vederlag og et system baseret på mønsterbeskyttelse i et begrænset tidsrum; senest et år efter forelæggelsen af denne analyse, bør Kommissionen efter høring af de mest berørte parter foreslå Europa-Parlamentet og Rådet de ændringer i direktivet, der måtte være nødvendige med henblik på fuldstændig gennemførelse af det indre marked med hensyn til komponenter af sammensatte produkter, og enhver anden ændring, som den finder nødvendig;

- (20) overgangsbestemmelsen i artikel 14 om mønstret for en komponent, der anvendes til reparation af et sammensat produkt, således at det atter får sit oprindelige udseende, kan under ingen omstændigheder betragtes som en hindring for den frie bevægelighed for et produkt, der udgør en sådan komponent;
- (21) de væsentlige grunde, der kan føre til udelukkelse fra registrering i medlemsstater, hvor der foretages en tilbundsående undersøgelse af ansøgningerne forud for registreringen, samt de væsentlige grunde, der kan føre til registrerede mønsterrettigheders ugyldighed i samtlige medlemsstater, skal opregnes udtømmende —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- a) »Mønster«: et produkts eller en del af et produkts udseende, navnlig bestemt af de særlige træk ved selve produktets og/eller dets udsmyknings linjer, konturer, farver, form, struktur og/eller materiale.
- b) »Produkt«: en industrielt eller håndværksmæssigt fremstillet artikel, herunder bl.a. dele, der er bestemt til at blive samlet til et sammensat produkt, samt emballage, udstyr, grafiske symboler og typografiske skrifttyper, men ikke edb-programmer.
- c) »Sammensat produkt«: et produkt, der består af flere komponenter, som kan udskiftes, således at produktet kan skilles ad og samles igen.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på:
- a) mønstre, der er registreret hos en medlemsstats centrale myndigheder for industriel ejendomsret
- b) mønstre, der er registreret hos Benelux-Mønsterkontoret
- c) mønstre, der er genstand for en international registrering med retsvirkning i en medlemsstat
- d) ansøgninger om registrering af de under litra a), b) og c) nævnte mønstre.
2. I dette direktiv omfatter mønsterregistrering også bekendtgørelse af mønstret efter indlevering af mønsteransøgningen til myndigheden for industriel ejendomsret i en medlemsstat, hvor en sådan bekendtgørelse har den virkning, at der opstår en mønsterret.

Artikel 3

Betingelser for beskyttelsen

1. Medlemsstaterne beskytter mønstre ved registrering og giver indehaverne eneret i overensstemmelse med dette direktivs bestemmelser.
2. Et mønster beskyttes ved en mønsterret, i det omfang mønstret er nyt og har individuel karakter.
3. Et mønster, der finder anvendelse på eller indgår i et produkt, som udgør en komponent af et sammensat produkt, anses kun for at være nyt og have individuel karakter:
- a) hvis komponenten efter at være blevet inkorporeret i det sammensatte produkt fortsat er synlig under normal brug af dette produkt, og
- b) i det omfang de synlige elementer af komponenten i sig selv opfylder kravene om nyhed og individuel karakter.
4. Ved »normal brug« i den i stk. 3, litra a), anvendte betydning forstås den endelige brugers anvendelse, med udelukkelse af vedligeholdelse og reparation.

Artikel 4

Nyhedskravet

Et mønster anses for nyt, hvis intet identisk mønster er blevet offentligt tilgængeligt inden den dato, hvor ansøgningen om registrering er indgivet, eller, hvis der begæres prioritet, inden prioritetsdagen. Mønstre anses for identiske, hvis deres særlige træk kun adskiller sig fra hinanden på uvæsentlige punkter.

Artikel 5

Individuel karakter

1. Et mønster anses for at have individuel karakter, hvis det helhedsindtryk, det giver den informerede bruger, adskiller sig fra en sådan brugers helhedsindtryk af alle andre mønstre, som er blevet offentligt tilgængelige inden den dato, hvor ansøgningen om registrering er indgivet, eller, hvis der begæres prioritet, inden prioritetsdagen.
2. Ved vurderingen af et mønsters individuelle karakter tages der hensyn til den grad af frihed, som frembringeren har haft ved udviklingen af mønstret.

Artikel 6

Offentliggørelse

1. Med henblik på anvendelsen af artikel 4 og 5 anses et mønster for at være blevet offentligt tilgængeligt, hvis det er blevet bekendtgjort i forbindelse med registreringen eller på anden måde er blevet offentliggjort, eller det er udstillet, benyttet kommercielt eller på anden måde er blevet kendt, undtagen i tilfælde hvor fagkredsene inden for den pågældende sektor i Fællesskabet ikke med rime-

lighed kan have fået kendskab til de pågældende arrangementer som led i deres normale forretningsførelse inden den dato, hvor ansøgningen om registrering er indgivet, eller, hvis der begæres prioritet, inden prioritetsdagen. Mønstret anses dog ikke for at være blevet offentligt tilgængeligt, blot fordi tredjemand har fået kendskab til det under et eksplicit eller implicit krav om fortrolighed.

2. Ved anvendelsen af artikel 4 og 5, tages der ikke hensyn til offentliggørelsen i de tilfælde, hvor et mønster, for hvilket der påberåbes beskyttelse i henhold til en registreret mønsterret i en medlemsstat, er gjort offentligt tilgængeligt:

a) af frembringeren eller af den, til hvem hans ret er overgået, eller af tredjemand på grundlag af oplysninger, der er meddelt, eller foranstaltninger, der er truffet af mønsterfrembringeren eller af den, til hvem hans ret er overgået, og

b) i løbet af de 12 måneder, der går forud for datoen for indgivelsen af ansøgningen eller, hvis der begæres prioritet, forud for prioritetsdagen.

3. Stk. 2 finder også anvendelse, hvis mønstret er blevet offentligt tilgængeligt som følge af misbrug i forhold til frembringeren eller den, til hvem hans ret er overgået.

Artikel 7

Mønstre, der er bestemt af deres tekniske funktion, samt mønstre for sammenkoblinger

1. Der kan ikke erhverves mønsterret til de elementer af et produkts udseende, der alene er bestemt af produktets tekniske funktion.

2. Der kan ikke erhverves mønsterret til de elementer af et produkts udseende, der nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som mønstret indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til et andet produkt eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.

3. Uanset stk. 2 skal der på de i artikel 4 og 5 fastsatte betingelser kunne erhverves mønsterret til et mønster, der giver mulighed for en mangfoldig sammenbygning eller sammenkobling af produkter i et modulopbygget system bestående af indbyrdes udskiftelige elementer.

Artikel 8

Mønstre, der strider mod offentlig orden eller sædelighed

Der kan ikke erhverves mønsterret til et mønster, der strider mod offentlig orden eller sædelighed.

Artikel 9

Beskyttelsens omfang

1. Beskyttelsen i henhold til en mønsterret omfatter ethvert mønster, der ikke giver den informerede bruger et andet helhedsindtryk.

2. Ved vurderingen af beskyttelsens omfang skal der tages hensyn til den grad af frihed, som frembringeren har haft ved udviklingen af mønstret.

Artikel 10

Beskyttelsens varighed

Registreringen giver et mønster, der opfylder betingelserne i artikel 3, stk. 2, mønsterretlig beskyttelse for en eller flere perioder på fem år regnet fra datoen for ansøgningens indgivelse. Rettighedshaveren kan få forlænget beskyttelsesperioden for en eller flere perioder på hver fem år indtil i alt 25 år regnet fra ansøgningsdatoen.

Artikel 11

Ugyldighed eller udelukkelse fra registrering

1. Registrering af et mønster afslås, eller mønsterretten i forbindelse med et allerede registreret mønster erklæres ugyldig:

a) hvis mønstret ikke er et mønster i den i artikel 1, litra a), anførte betydning, eller

b) hvis det ikke opfylder betingelserne i artikel 3-8, eller

c) hvis ansøgeren eller indehaveren af mønsterretten ikke er berettiget til den i henhold til vedkommende medlemsstats lovgivning, eller

d) hvis mønstret strider mod et tidligere mønster, som er blevet offentligt tilgængeligt efter datoen for ansøgningens indgivelse eller, hvis der begæres prioritet, efter prioritetsdagen, og som fra en dato, der ligger forud for førnævnte dato, er beskyttet ved et registreret EF-mønster eller ved en ansøgning om registrering som et EF-mønster eller ved en mønsterret i vedkommende medlemsstat eller ved en ansøgning om en sådan ret.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte, at registrering af et mønster afslås, eller at mønsterretten i forbindelse med et allerede registreret mønster erklæres ugyldig:

a) hvis et kendetegn benyttes i et senere mønster, og fællesskabsretten eller vedkommende medlemsstats lovgivning vedrørende sådanne tegn giver indehaveren af retten til kendetegnet ret til at forbyde en sådan brug, eller

b) hvis mønstret udgør en uhjemlet brug af et værk, der er beskyttet af vedkommende medlemsstats ophavsretslovgivning, eller

c) hvis mønstret udgør en uretmæssig brug af et af de elementer, der er anført i artikel 6c i Pariserkonventionen til beskyttelse af industriel ejendomsret eller en uretmæssig brug af andre kendetegn, emblemer og våbenskjold end dem, der er omfattet af artikel 6c i ovennævnte konvention, og som er af særlig offentlig interesse i vedkommende medlemsstat.

3. Den begrundelse, som omhandles i stk. 1, litra c), kan kun påberåbes af den person, som mønsterretten tilkommer i henhold til lovgivningen i vedkommende medlemsstat.

4. De begrundelser, som omhandles i stk. 1, litra d), og i stk. 2, litra a) og b), kan kun påberåbes af ansøgeren til eller indehaveren af den modstridende ret.

5. Den begrundelse, som omhandles i stk. 2, litra c), kan kun påberåbes af den person eller den juridiske person, som er berørt af brugen.

6. Uanset stk. 4 og 5 kan medlemsstaterne bestemme, at de begrundelser, som omhandles i stk. 1, litra d), og stk. 2, litra c), også kan påberåbes af den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat på eget initiativ.

7. Hvis registrering af et mønster er afslået, eller en mønsterret er erklæret ugyldig i medfør af stk. 1, litra b), eller stk. 2, kan mønstret registreres eller mønsterretten opretholdes i ændret form, såfremt mønstret i den ændrede form opfylder betingelserne for beskyttelse, og det beholder sin identitet. Registrering eller opretholdelse i ændret form kan omfatte registrering ledsaget af et delvist afkald fra indehaveren af mønsterretten eller indførelse i mønsterregistret af en dom om mønsterrettens delvise ugyldighed.

8. En medlemsstat kan uanset stykke 1-7 fastsætte, at de registreringshindrende grunde eller ugyldighedsgrunde, der gælder i vedkommende medlemsstat forud for den dato, hvor de nødvendige bestemmelser for at efterkomme dette direktiv træder i kraft, finder anvendelse på de ansøgninger om registrering af mønstre, som er indgivet forud for nævnte dato, samt på de deraf følgende registreringer.

9. En mønsterret kan også erklæres ugyldig, efter at den er bortfaldet, eller der er givet afkald på den.

Artikel 12

Rettigheder, som følger af mønsterretten

1. Registreringen af et mønster giver indehaveren eneret til at bruge det og til at forbyde tredjemand, der ikke har hans samtykke, at bruge det. En sådan brug omfatter navnlig fremstilling, udbud, markedsføring,

indførsel, udførsel eller brug af et produkt, som mønstret indgår i eller finder anvendelse på, eller oplagring af et sådant produkt med de nævnte formål.

2. Dersom de i stk. 1 nævnte handlinger i henhold til en medlemsstats lovgivning ikke kunne forhindres inden datoen for ikrafttrædelsen af de nødvendige bestemmelser for at efterkomme dette direktiv, kan de rettigheder, der følger af mønsterretten, ikke påberåbes med henblik på at forhindre, at en person, der havde påbegyndt sådanne handlinger forud for denne dato, fortsætter hermed.

Artikel 13

Begrænsning af de rettigheder, som følger af mønsterretten

1. De rettigheder, som ved et mønsters registrering følger af mønsterretten, kan ikke udøves i forbindelse med:

a) handlinger, der foretages i privat og ikke-erhvervsmæssigt øjemed

b) handlinger, der foretages i forsøgsøjemed

c) eftergørelse i citatøjemed eller til undervisningsbrug, forudsat at sådanne handlinger er forenelige med god forretningsskik og ikke i urimeligt omfang skader den normale udnyttelse af mønstret, og forudsat at kilden angives.

2. De rettigheder, som ved et mønsters registrering følger af mønsterretten, kan endvidere ikke udøves i forbindelse med:

a) udstyr på skibe og fly, der er hjemmehørende i et andet land, når sådanne fartøjer midlertidigt kommer ind på vedkommende medlemsstats territorium

b) indførsel til medlemsstaten af reservedele og tilbehør med henblik på reparation af sådanne fartøjer

c) udførelse af reparationer på sådanne fartøjer.

Artikel 14

Overgangsbestemmelse

Indtil der vedtages ændringer til dette direktiv på forslag af Kommissionen i henhold til artikel 18, opretholder medlemsstaterne deres gældende ret vedrørende brugen af mønstret for en komponent, der anvendes til reparation af et sammensat produkt, således at det atter får sit oprindelige udseende, og kan kun ændre denne ret, hvis formålet hermed er at liberalisere markedet for sådanne komponenter.

*Artikel 15***Konsumption af rettigheder**

De rettigheder, som opnås ved registrering, omfatter ikke handlinger i forbindelse med produkter, som et mønster, der falder inden for beskyttelsesområdet, indgår i eller er anvendt på, når produktet er blevet markedsført i Fællesskabet af mønsterhaveren eller med dennes samtykke.

*Artikel 16***Forholdet til andre former for beskyttelse**

Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke Fællesskabets eller vedkommende medlemsstats lovgivning om ikke-registrerede mønsterrettigheder, varemærker eller andre kendetegn, patenter, brugsmodeller, typografiske skrifttyper, civilretligt ansvar eller markedsføring.

*Artikel 17***Forholdet til ophavsret**

Et mønster, der er beskyttet ved registrering i eller med virkning for en medlemsstat i overensstemmelse med dette direktiv, kan også beskyttes i henhold til vedkommende stats lovgivning om ophavsret fra det tidspunkt, hvor mønstret blev skabt eller fastlagt i en given form. Hver medlemsstat fastsætter, i hvilket omfang og under hvilke betingelser der opnås en sådan beskyttelse, herunder kravet til originalitet.

*Artikel 18***Revision**

Tre år efter den i artikel 19 anførte gennemførelsesdato forelægger Kommissionen en analyse af de konsekvenser, bestemmelserne i dette direktiv har haft for Fællesskabets industri, herunder navnlig de mest berørte industrisektorer og særlig producenter af sammensatte produkter og komponenter, forbrugerne, konkurrencen og det indre markeds funktion. Senest et år herefter forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet forslag til

de ændringer af dette direktiv, der måtte være nødvendige med henblik på fuldstændig gennemførelse af det indre marked med hensyn til komponenter af sammensatte produkter, samt til enhver anden ændring, som den finder nødvendig i lyset af sine høringer af de mest berørte parter.

*Artikel 19***Gennemførelsesbestemmelser**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 28. oktober 2001.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 20***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

*Artikel 21***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 13. oktober 1998.

På Europa-Parlamentets vegne

J. M. GIL-ROBLES

Formand

På Rådets vegne

C. EINEM

Formand